

AZ ARNOLD-GALAGONYA

A Budai Arborétum gazdag galagonyagyűjteményének első képviselőit Nádasi Mihály vezetésével 1953-ban kezdték el telepíteni.

Mára csaknem 35 galagonyaegyeddel ismerkedhetnek meg az arborétum területén az érdeklődők.

A galagonyák a rózsafélék családjába (*Rosaceae*) tartoznak, lombhullató alacsonyabb fák vagy nagyobb cserjék. Nemzetségnevük, a *Crataegus* valószínűleg az ógörög eredetű *krataiosz szóból* ered, melynek jelentése kemény, erős, és a galagonyák szívós, erős, kemény, jól megmunkálható fájára utalhat. Közel 200 fajuk igen alakgazdag.

A galagonyák igen szép, észak-amerikai származású képviselője az Arnold-galagonya, a *Crataegus arnoldiana*. Észak-Amerika északkeleti vidékein honos, Massachusetts és Connecticut államok területén gyakran fordul elő. 5-7 méter magasra nő, gyakran többtörzsű, alacsonyan elágazó, sűrűn ágas, terebélyes cserje vagy kis fa, koronája szélesen gömbölyded formájú. Ágain 3-5 cm hosszú, néha még hosszabb, nagyon szúrós hegyű tövissek láthatók, melyek veszélyesek is lehetnek, ezért közterületi kiültetését, főként játszótérek közelében lehetőleg kerülni kell.

Az Arnold-galagonya májusban, néha június elején látványos, hófehér virágpompába borul. A bogernyő virágzatba rendeződő, mintegy 1,5 cm széles virágok sajnos nem illatosak, inkább kissé kellemetlen szagúak. A portokok rózsaszínűek, ez a faj egyik fontos határozóbélyege is.

Az elnyílást követően korán, gyakran már augusztus végére, szeptember elejére megérnek az ugyancsak nagyon mutatós, viszonylag nagy, közel 1 cm átmérőjű, gyönyörűen pirosuló almácskatermések. A csészelevelek nem hullanak le, jól láthatók. A termések kellemesen édeskés-savanykás ízűek, puhák, frissen és feldolgozva is fogyaszthatók, finom lekvárt, dzsemet, akár befőttet is készíthetünk belőlük, néhol aszalják vagy a birsalmasajthoz hasonló módon dolgozzák fel a gyümölcsöket.

Az Arnold-galagonya gyönyörű, bár szúrós növény, eredeti hazájában kiváló és áthatolhatatlan sövénynövényként is telepítik. Mind sűrű ágrendszer, mind virágai, termései nagy szerepet játszhat-

FOTÓ: WIKIMÉDIA COMMONS

HOGYAN? KÉRHETEK MAGOT

Küldjön 145 forinttal fölbélyegzett válaszborítékot a következő címre:
Magyar Agrár-és Élettudományi
Egyetem Dísznövénytermesztési
és Dendrológiai Tanszék
Sütöriné dr. Diószegi Magdolna
1518 Budapest, Pf.: 53.

TUDTA, HOGY...

...a galagonyákat tavasz végi virágzásuk miatt sok európai nyelvben májusvirágnak, májusfának is nevezik?

nak a kertek élővilágának gazdagításában, énekesmadaraknak, rovaroknak fészkelő-, búvó- és táplálkozóhelyet is nyújthatnak. Amellett, hogy nagyon szép, sokhasznú növény, ez a galagonyafaj nagyon jó tűrőképességgel is rendelkezik, érdemes lenne gyakrabban telepíteni. A szélsőségek kivételével minden talajtípuson jól érzi magát, napos vagy félárnyékos, sőt árnyékos fekvésben is jól fejlődik, kiváló a téltűrése, és nagyon jól elviseli a városi ártalmakat, így a légszennyeződést is. Díszének érvényesülése érdekében magányosan célszerű ültetni, de a tövissei miatt feltétlenül legyünk körültekintőek a helyének kiválasztásakor.

Magvetéssel viszonylag könnyen szaporíthatjuk. A korán érő almácskatermések hamar lehullanak, gyűjtsük össze és a tenyerünk között kissé nyomkodjuk szét azo-

kat. Mivel a magok elfekvésre hajlamosak, vagyis nem kelnek ki azonnal a vetés évében, hanem csak jóval később, a csírázás meggyorsítása érdekében alkalmazzuk a rétegzés műveletét. Ennek során a szétdörzsölt terméseket, illetve a kinyomkodott magokat keverjük nyirkos homok közé, majd a keveréket töltsük nagyobb cserépbe vagy ládába, s télire helyezzük kissé védett helyre a szabadba, tartsuk nyirkosan. Esetleg hűtőszekrény aljában is tárolhatjuk a magokat a tavaszi vetésig. Tavasszal szórjuk őket normál kerti talajjal háromnegyed részig megtöltött cserepek vagy ládák földjének a tetejére, s takarjuk be a földdel legfeljebb 1,5-2 cm vastagon, majd öntözzük be alaposan. A kikelő növények már az első telet is a szabadban tölthetik, de némi téli védelmet, falevél-, szalma- vagy forgácstakarást még célszerű alkalmazni védelmük érdekében.

Sütöriné Diószegi Magdolna